

Phát triển chương trình đào tạo ngành Sư phạm Sinh học ở Trường Đại học Đồng Tháp

Hoàng Thị Nghiệp*

*Trường Sư phạm, Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 14/4/2024; Accepted: 26/4/2024; Published: 6/5/2024

Abstract: Developing training programs is an important and regular task for today's university training institutions. Dong Thap University, for instance, periodically develops programs for Biology Pedagogy. These programs focus on teaching and enhancing learners' capabilities in terms of knowledge, skills, and attitudes, as well as emphasizing the connection between theory and practice. This approach aims to equip learners to meet the higher-level demands of society today. With the aspiration to refine theoretical foundations, bolster practical applications, and enhance capacity, Dong Thap University aims to contribute to the improvement of training quality, aligning with the evolving needs for educational innovation in the current context.

Keywords: Training program, Pedagogy, Biology, output standards, development

1. Đặt vấn đề

Trong mỗi quốc gia, chất lượng giáo dục nói chung và chất lượng giáo dục đại học nói riêng luôn là vấn đề quan tâm hàng đầu của toàn xã hội. Một trong những yếu tố quan trọng quyết định chất lượng giáo dục đại học chính là chương trình đào tạo (CTĐT). CTĐT là một kế hoạch được thiết kế cho việc giảng dạy, học tập và đánh giá nhằm đáp ứng mục tiêu đào tạo. Bản Tuyên ngôn toàn cầu về Giáo dục đại học của Liên Hợp Quốc khẳng định: Thế kỷ 21 “có một nhu cầu chưa từng thấy về sự đa dạng, phong phú trong giáo dục đại học, cũng như những nhận thức ngày càng cao về tầm quan trọng sống còn của giáo dục đại học đối với sự phát triển kinh tế và văn hóa của xã hội”. Một yêu cầu về vấn đề có tính sống còn đối với bất kỳ mô hình cải cách giáo dục nào đó là chất lượng giáo dục. Vì vậy, hơn bao giờ hết, tất cả các quốc gia đang đứng trước những thách thức to lớn là lựa chọn các giải pháp phát triển giáo dục, nâng cao chất lượng giáo dục ở tất cả các cấp học, bậc học để cung cấp nguồn nhân lực đáp ứng những đổi thay to lớn trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.

CTĐT ngành Sư phạm Sinh học của Trường Đại học Đồng Tháp được xây dựng và ban hành từ năm 2004, chuyển đổi sang hình thức đào tạo theo hệ thống tín chỉ vào năm 2008, được bổ sung, cập nhật cho đến nay là khóa đạo tuyển sinh vào năm 2023 trong năm học 2023-2024. Thực hiện chủ trương của Trường Đại học Đồng Tháp, chúng tôi đã tiến hành xây dựng và phát triển CTĐT ngành Sư phạm Sinh học theo các quy định chung của các cơ quan quản lý liên quan, và coi đây là việc làm thường xuyên, quan

trọng của công việc đào tạo giáo viên của nhà trường đáp ứng nhu cầu xã hội. Sau nhiều lần điều chỉnh phát triển CTĐTThiện hành của ngành Sư phạm Sinh học được xây dựng và ban hành mục tiêu, chuẩn đầu ra, khung chương trình đã phản ánh rõ ràng mục tiêu, sứ mạng, tầm nhìn và hệ giá trị cốt lõi của nhà trường, và đã được công bố công khai cho người học trên các phương tiện thông tin của nhà trường.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Các bước phát triển chương trình đào tạo

CTĐT Sư phạm Sinh học được phát triển hằng năm theo kế hoạch chung của nhà trường, và theo quy định chung, thường bao gồm các bước cơ bản như sau:

Bước 1: Xây dựng mục tiêu, chuẩn đầu ra thích hợp của CTĐT dựa trên tầm nhìn, sứ mạng giáo dục cốt lõi của nhà trường. Đồng thời, tiến hành thu thập dữ liệu từ các nguồn nhu cầu như: nhà sử dụng lao động, sinh viên, cựu sinh viên, giảng viên và xã hội. Qua việc phân tích dữ liệu liên quan đến khảo sát các bên liên quan, nhóm xây dựng sẽ hoàn thiện chuẩn đầu ra của chương trình. Để có thể đo lường được chuẩn đầu ra, CTĐT cần có thêm mục thang đo trình độ năng lực.

Bước 2: Xây dựng khung CTĐT, bước này căn cứ trên chuẩn đầu ra của bước 1. CTĐT được thiết kế dựa vào các môn học hiện có và cấu trúc lại cho phù hợp chuẩn đầu ra, có thể thêm, bớt, thay đổi thời lượng của môn học. Thiết kế môn học phải đảm bảo liên kết với các chuẩn đầu ra của CTĐT. Cấu trúc CTĐT phải cho phép các môn học có tính liên kết và hỗ trợ cho nhau. Ngoài ra, cấu trúc này phải cho phép

các kỹ năng cá nhân và giao tiếp, các kỹ năng nghề nghiệp được đan xen vào các môn học chuyên môn.

Bước 3: Xây dựng đề cương môn học, từ bảng ma trận chuẩn đầu ra của chương trình đào tạo, và khung chương trình đào tạo, giảng viên căn cứ vào ma trận này để thiết kế chuẩn đầu ra của môn học phù hợp với bảng ma trận, từ chuẩn đầu ra của môn học để xây dựng nội dung, phương pháp dạy học, phương pháp kiểm tra đánh giá phù hợp.

Bước 4: Giai đoạn thực hiện chương trình và rà soát, giai đoạn này kéo dài khoảng 2 năm học để chúng tôi đánh giá CTĐT, nêu có vấn đề chưa hiệu quả trong cả quá trình tổ chức thực hiện sẽ được khắc phục trong lần phát triển chương trình tiếp theo, và được tiếp tục rà soát. Mô hình phát triển CTĐT dựa trên chuẩn đầu ra này được xem như là một mô hình toàn diện để phát triển CTĐT đi từ lựa chọn mục tiêu đến đánh giá kết quả học tập và xem xét các vấn đề chưa hiệu quả.

2.2. Chương trình đào tạo Sư phạm Sinh học

Cấu trúc CTĐT của ngành Sư phạm Sinh học được chia thành 02 khối kiến thức, trong đó có các học phần bắt buộc và học phần tự chọn với số tín chỉ trong mỗi khối được thể hiện trong bảng 2.1 dưới đây.

Bảng 2.1. Cấu trúc chương trình Sư phạm Sinh học

TT	Khối kiến thức	Tổng tín chỉ	Lý thuyết	Thực hành
A	Khối kiến thức giáo dục đại cương	28	303	162
I	Giáo dục quốc phòng	11	93	72
II	Giáo dục thể chất	3	00	90
III	Đại cương chung	14	210	00
B	Khối kiến thức giáo dục chuyên nghiệp	106	1504	1492
I	Khối kiến thức cơ sở nhóm ngành	10	150	00
II	Khối kiến thức cơ sở ngành	10	80	140
III	Khối kiến thức chuyên ngành	60	1184	752
IV	Khối kiến thức nghiệp vụ Sư phạm	6	00	180
V	Khối kiến thức thực tập nghề nghiệp	14	00	420
VI	Khóa luận tốt nghiệp/Học phần thay thế	6	90	00
Tổng		134	1807	1654

Với tôn chỉ tinh gọn chương trình, tăng cường thực hành, giảm lý thuyết, để nâng cao năng lực cho sinh viên và đạt chất trong quá trình đào tạo, khi phát triển CTĐT, chúng tôi đã phân bổ giờ thực hành, thực tập ngay từ năm đầu tiên cho đến năm cuối của khóa học. CTĐT thể hiện tính mở, giúp sinh viên hiểu biết kiến thức liên quan đến chuyên ngành và liên ngành, nên sinh viên có thể đăng ký học song ngành đối với các ngành gần như sư phạm Khoa học tự nhiên, Sư phạm Công nghệ, Công nghệ sinh học. Bên cạnh đó, cũng tạo cơ hội cho sinh viên được quyền chọn lại ngành nghề yêu thích sau khi học hết năm thứ nhất

và thuận lợi trong việc đăng ký học các học phần cơ sở ngành cũng như thuận lợi cho sinh viên có nguyện vọng học tập lên cao hơn nữa và có nhiều lựa chọn cho nghề nghiệp. CTĐT Sư phạm Sinh học được thiết kế mềm dẻo, linh hoạt, đáp ứng yêu cầu xã hội. Với người học, tiến trình đào tạo có thể kéo dài hay rút ngắn tùy theo nhu cầu và khả năng của sinh viên với nỗ lực đạt được các năng lực theo chuẩn đầu ra. Chúng tôi đã xây dựng nhiều môn tự chọn để trong quá trình học, người học được lựa chọn các môn học phù hợp với định hướng nghề nghiệp, năng lực và sở thích cá nhân.

3. Kết luận

CTĐT ngành Sư phạm Sinh học có mục tiêu đào tạo rõ ràng, phù hợp với sứ mạng, tầm nhìn và hệ giá trị cốt lõi của nhà trường, phù hợp với mục tiêu của Giáo dục đại học. CTĐT đã thể hiện được những quy định chi tiết những yêu cầu mà người học cần đạt sau khi tốt nghiệp thông qua chuẩn đầu ra gồm: kiến thức, kỹ năng, phẩm chất đạo đức, mức tự chủ trách nhiệm, vị trí nghề nghiệp và khả năng học ở trình độ cao hơn. Chuẩn đầu ra và chương trình được điều chỉnh, rà soát định kỳ và được công bố công khai thường xuyên trên website của Trường Đại học Đồng Tháp giúp người học, nhà sử dụng lao động, xã hội tiếp cận thông tin một cách dễ dàng và có thể đóng góp ý kiến nhằm nâng cao chất lượng đào tạo cho người học ngành đào tạo Sư phạm Sinh học.

Tài liệu tham khảo

[1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2013). *Thông tư số 38/TT/BGDĐT ngày 29/11/2013 Quy định về quy trình và chu kỳ kiểm định chất lượng CTĐT của các trường đại học, cao đẳng và trung cấp chuyên nghiệp*. Hà Nội.

[2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2016). *Thông tư số 04/2016/TT-BGDĐT ngày 14/3/2016 Quy định về tiêu chuẩn đánh giá chất lượng CTĐT các trình độ của giáo dục đại học*. Hà Nội.

[3]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2017). *Thông tư số 24/2017/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục đào tạo về ban hành danh mục giáo dục, đào tạo cấp IV trình độ đại học*, Hà Nội.

[4]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Thông tư 17/2021/TT-BGDĐT về chuẩn chương trình đào tạo; xây dựng, thẩm định và ban hành CTĐT các trình độ của giáo dục đại học*. Hà Nội.

5. Vũ Lan Hương (2017). *Phát triển chương trình, tài liệu và tổ chức bồi dưỡng cán bộ quản lý cơ sở giáo dục phổ thông từ góc nhìn lý luận và thực tiễn*. Tạp chí Khoa học giáo dục, số 137,